

Indledningen er redigeret af Kirsten Vad og Jon Tafdrup

Tilsyn ved ph.d. Vibeke A. Pedersen

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

“Ved Kirkemødet den 17de Juli 1857”

ved Katja Gottlieb

Indhold

- 1 Baggrund
- 2 Form og indhold
- 3 Anledning
- 4 Anvendt litteratur

1 Baggrund

Grundtvigs digt med førstelinjen “Asamaalet over Fjeld og Slette” udkom første gang som selvstændig tryksag den 17. juli 1857, hvor det blev udgivet som særtryk i forbindelse med Det Første Skandinaviske Kirkemøde. Dette fremgår af trykkets forside: *Ved Kirkemødet den 17de Juli 1857*.

2 Form og indhold

“Asamaalet over Fjeld og Slette” består af fem strofer à 8 vers, der rimer AbAbCdCd. Digtets blik spænder tidsmæssigt fra mytologisk tid til den konkrete anledning, digtet er skrevet til.

Digtet tager afsæt i den historiske periode, hvor de nordiske guder, ifølge Grundtvig, havde deres tid. Asamål er den betegnelse, Grundtvig anvender om de beretninger, der skildrer gudelivet og sætter det i forbindelse med menneskelivet. I denne tid var fortællingerne om guderne for menneskeslægten, som Grundtvig i digtet betegner “Askurs Æt”, et glædeligt budskab, som pegede frem mod den tid, hvor kristendommen skulle komme. Læs mere om dette i [Indledning til Græsk og Nordisk Mythologi for Ungdommen](#). Guden Balder, som der henvises til i strofe 1 vers 8, bliver i de mytologiske fortællinger dræbt med en pil af mistelten. I Grundtvigs udlægning

fungerer Balder som en spejling af den tid, der skal komme med kristendommen: Balder skal genopstå, og med ham bygges “baade den ny Jord i aandelig Forstand og det guldtakte Gimle, hvor den Store selv ‘fælder Dom, gjør Fred’ og giver ‘gylden Lov, som evig gjælder.” (Grundtvig 1847, s. 242). Dette svarer til de pointer, der afrunder digtets første strofe.

Digtets anden strofe klinger som et ekko af åbningsstrofen. Her besynges tiden efter kristningen, hvor kristendommen nu genlyder “trindt i *Høienord*”, og det evige rige, der også i den kristne forståelse skal komme, bygges “i vor Barm [dvs. bryst]” (strofe 2, vers 5). Det på trods af, at kristendommen, jf. strofe 3, indtil for nylig, har været undertrykt af den nære fortids fremherskende rationalistisk prægede teologiske retninger, så undertrykt, at “Christendommens lyse Gammens-Ord“, som Grundtvig beskriver det, helt har været truet af udslettelse i Norden.

Herfra rettes blikket mod digtets nu (strofe 4), hvor kampen for den kristne tro tages op med en kraft, der låner styrke fra fortidens helte, som nu udråber et nyt gyldenår, dvs. en guldalder, for kristendommen. Således kan de nordiske kristne samlet bryde ud i sejrsråbet “*Christendommen vandt!*”, jf. digtets strofe 5.

3 Anledning

Op gennem 1800-tallet opstod en national bevidsthed i borgerskabet. Denne gav sig blandt andet udtryk i skandinavismen, der var en bevægelse, som ud fra de skandinaviske folks fælles oprindelse ønskede at styrke forbindelserne mellem Danmark, Norge og Sverige. Skandinavismen havde, udover kulturelle og politiske implikationer, også religiøse dimensioner. I løbet af 1850’erne og 60’erne blev der afholdt fire skandinaviske kirkemøder, heriblandt Det Første Skandinaviske Kirkemøde, hvortil Grundtvigs digt “Asamaalet over Fjeld og Slette” blev skrevet.

Det Første Skandinaviske Kirkemøde blev blandt andet dækket af avisen *Fædrelandet*, der kunne oplyse, at mødet i alt var besøgt af noget over 400 deltagere “hvoraf 16 vare Præster fra Norge, 28 Præster fra Sverig og 137 Præster fra Danmark-Slesvig” (*Fædrelandet*, 1857, s. 675). På mødet afvikledes en række foredrag og debatter, og dertil kom forskellige arrangementer, fx en gudstjeneste i Vor Frue Kirke, hvor biskoppen over Lund, Johan Henrik Thomander, prædikede over Jer 3,18 “for saa mange Tilhørere, som Kirken kunde rumme”. En stor del af mødets deltagere drog desuden på udflugt til Roskilde, hvor de besøgte Domkirken og hørte foredrag ved bl.a. professor i kunsthistorie N.L. Høyen (*Fædrelandet*, 1857, s. 675).

Grundtvig deltog i kirkemødet efter særlig invitation (Grundtvig 1926, s. 580 f.) og skrev “Asamaalet over Fjeld og Slette” til lejligheden. Digtet blev ifølge *Fædrelandet* afsunget som en af flere sange ved den afsluttende fest på Den Kongelige Skydebane i København, hvor omtrent 200 af deltagerne samledes. Som melodiangivelse til Grundtvigs sang er anført “Vintren rasat ut bland vora fjällar”, der også er kendt under titlen “Längtan till landet” (1838). Det er et digt, der er skrevet af den svenske forfatter Carl Herman Säterberg og sat i musik af Otto Lindblad.

4 Anvendt litteratur

- *Fædrelandet* (1857) nr. 163, 18. juli. København.
- Grundtvig, N.F.S (1926) *Breve fra og til N.F.S. Grundtvig (1821-1872)*, udg. Georg Christensen & Stener Grundtvig, bind 2. København.
- Grundtvig, N.F.S (1847) *Græsk og Nordisk Mythologi for Ungdommen*. København.
- Petersen, Stine Holst (2014) "Indledning til Græsk og Nordisk Mythologi for Ungdommen" i *Grundtvigs Værker*, udg. af Center for Grundtvigforskning ved Aarhus Universitet (www.grundtvigsværker.dk).
- Säterberg, Carl Herman (1838) "Längtan till landet" i *Jägarens hvila*, s. 12-14. Stockholm.